

29.09.2022

Nuorisoneuvoston lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Mirita Saxbergin toivomusponnosta uusien vaikuttamiskanavien kehittämisestä nuorille

HEL 2021-008091

Nuorten vaikuttamiskanavat voidaan karkeasti jakaa matalan ja korkean tason vaikuttamiskanaviin. Sekä korkean että matalan tason vaikuttamiskanavat ovat tärkeitä ja niitä molempia tulee kehittää. Vaikuttamiskanavien tulee olla aidosti osallistavia ja monipuolisia, jotta ne voivat vastata eri nuorten tarpeisiin.

Kaupungin tarjoamat matalan kynnyksen vaikuttamiskanavat nuorten oman lähiympäristön ja omien lähipalveluiden järjestämiseen ja suunnitteluun ovat jo nykyisellään varsin monipuoliset. Vaikuttamismahdollisuudet ovat kuitenkin keskittyneet kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialoille. Tilanne on sinänsä ymmärrettävä, sillä kyseisten toimialojen palvelut koskettavat nuorten elämää eniten. Kuitenkin myös kaupungin muissa toimialoissa on tarvetta nuorten matalan kynnyksen vaikuttamiselle.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä hyvin toimivat matalan kynnyksen vaikuttamisen kanavat. Niiden tunnettuus on kuitenkin nuorten keskuudessa vähäistä. Kaavoitushankkeilla on merkittävää vaikutusta nuorten asuinympäristöön ja elinolosuhteisiin tulevaisuudessa, minkä takia nuorten kuuleminen kaavoitushankkeiden yhteydessä on tärkeää. Nuorisoneuvostoa kuullaan hyvin vireillä olevista kaavamuutoksista, mutta sen lisäksi olisi hyvä selvittää mahdollisuutta tiheämmälle vuorovaikutukselle alueen nuorten kanssa. Tätä voitaisiin tehdä kasvatuksen ja koulutuksen tai kulttuurin ja vapaa-ajan toimialojen kanssa yhteistyössä. Kaavoitushankkeita koskevia pajoja voitaisiin järjestää nuorisotaloilla ja kouluissa.

Myös sosiaali- ja terveystoimialalla on tarvetta suuremmalle palvelujen käyttäjien kuulemiselle. Nuorisoneuvosto tunnistaa puutteen toimialalla matalan kynnyksen kuulemiskanavista. Toimialan on kehitettävä uusia

29.09.2022

vaikuttamiskanavia niihin palveluihin, mitä nuoret käyttävät eniten. Näitä ovat muun muassa koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ja mielenterveyden palvelut.

Nuorisoneuvostolla on keskeinen rooli korkean tason vaikuttamiskanavana. Nuorisoneuvosto toimii toimivana linkkinä päättäjien ja kaupungin nuorten välillä. Äänestysaktiivisuus nuorisoneuvoston vaaleissa on varsin suuri, noin 33%, mikä tarkoittaa, että nuorisoneuvosto edustaa varsin kattavasti kaupungin nuoria. Tämä tukee osaltaan nuorisoneuvoston roolia nuorten edustajana itse päätöksentekoprosessissa.

Jotta nuorisoneuvosto pystyy toteuttamaan tehtävänsä tehokkaasti, tulee nuorisoneuvoston toimintaedellytyksistä huolehtia ja niitä tulee parantaa aktiivisesti. Nuorisoneuvoston osallistumista tukevat rakenteet kaupungin hallinnossa edesauttavat korkean tason vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista. Näihin rakenteisiin kuuluvat muun muassa läsnäolo- ja puheoikeus toimialalautakuntien lisäksi myös kaupunginvaltuustossa. Nuorisoneuvoston tulee olla mukana sekä valmistelu- että päätöksentekovaiheessa.

Valmisteluvaiheessa nuorisoneuvostolta on pyydettävä lausuntoja nykyistä johdonmukaisemmin, kun asia koskettaa lapsia tai nuoria. Nuorisoneuvosto toivoo, että neuvostolta pyydetäisiin lausunnot muun muassa lapsia ja nuoria koskevista valtuusto- ja talousarvioaloitteista. Myös sellaisista päätöksistä, joilla on merkittävää ja kauaskantoista vaikutusta kaikkiin kaupunkilaisiin, tulee pyytää nuorisoneuvoston lausunto.

Nykyinen kehitys, jossa nuorisoneuvoston kuuleminen asioiden valmistelussa tehdään enimmäkseen järjestämällä erilaisia kuulemistilaisuuksia, on epätoivottu. Nuorisoneuvoston kokoukset tavoittavat tehokkaammin ja paremmin nuorisoneuvoston jäsenet, missä nuorisoneuvosto pääasiassa hyväksyy kirjalliset lausuntonsa. Kirjalliset lausunnot ovat varmasti nuorisoneuvoston enemmistön tukemia, kun taas kuulemistilaisuuden tulokset eivät välttämättä.

Muita muodollisia vaikuttamiskanavia ovat muun muassa nuorten aloitteet ja osallistumien koulujen johtokunnan työskentelyyn. Koulujen johtokunnan työskentelyssä on osallistumisen esteitä. Lukioiden johtokunnissa äänioikeus on vain täysi-ikäisillä opiskelijoiden edustajilla. Alaikäisillä opiskelijoiden edustajilla on vain läsnäolo- ja puheoikeus. Nuorisoneuvosto huomauttaa, että johtokunnan jäseniin sovellettavan rikosoikeudellisen virkavastuunkin puitteissa yli 15-vuotiailla johtokunnan jäsenillä voi olla äänioikeus. Äänioikeuden laajentaminen kaikille lukion opiskelijaedustajille lisää yhdenvertaisuutta ja parantaa kaikkien lukion ikäluokkien opiskelijoiden äänen kuuluvuutta.

Nuorisoneuvosto huomauttaa, että kuntalaki velvoittaa kaupunkia kehittämään lasten ja nuorten osallisuutta yhteistyössä nuorisoneuvoston

29.09.2022

kanssa. Nuorisoneuvoston mukaan ottaminen tähän kehittämistyöhön onkin erittäin toivottavaa.

Nuorisoneuvosto

Miro Maaranen
puheenjohtaja

Aisha Mahmood
1. varapuheenjohtaja

Väinö Rönkkö
2. varapuheenjohtaja